

Sygn. akt II CNP 29/14

POSTANOWIENIE

Dnia 30 kwietnia 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Krzysztof Strzelczyk (przewodniczący)

SSN Mirosław Bączyk

SSN Barbara Myszka (sprawozdawca)

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej

w dniu 30 kwietnia 2015r.,

skargi T. W.

o stwierdzenie niezgodności z prawem

prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w K.

z dnia 20 grudnia 2013r., wydanego

w sprawie z powództwa A. Ł.

przeciwko T. W.

o zapłatę,

odrzuca skargę.

UZASADNIENIE

W dniu 25 października 2011 r. Sąd Rejonowy w B. wydał nakaz zapłaty, którym orzekł, że pozwany T. W. ma w ciągu dwóch tygodni od dnia doręczenia nakazu zapłacić powodowi A. Ł. kwotę 20 000 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 6 sierpnia 2011 r. oraz kosztami postępowania w kwocie 2 667 zł albo wnieść w tym terminie zarzuty.

Po wniesieniu zarzutów, Sąd Rejonowy wyrokiem z dnia 24 czerwca 2013 r. uchylił nakaz zapłaty i oddalił powództwo. Ustalił, że pozwany był zainteresowany nabyciem nieruchomości w obrębie B. i w związku z tym nawiązał kontakt z powodem i jego żoną E. Ł., którzy zamierzali zbyć nieruchomości położone na tym terenie. W dniu 7 sierpnia 2010 r. strony zawarły umowę przedwstępną sprzedaży nieruchomości o obszarze 10,2945 ha za cenę 160 000 zł, w której termin zawarcia umowy przyrzeczonej uzależniły od przyznania kredytu bankowego i pomocy dla młodych rolników. Ostateczny termin zawarcia umowy ustaliły na dzień 1 grudnia 2010 r. Przy zawarciu umowy przedwstępnej pozwany zapłacił powodowi kwotę 2 000 zł.

W dniu 5 czerwca 2011 r. doszło do spotkania stron przy udziale współmałżonków, ponieważ wyłoniła się realna możliwość sfinalizowania transakcji. W czasie spotkania powód podwyższył cenę do kwoty 180 000 zł, na co pozwany i jego żona nie wyrazili zgody. Strony ustaliły jednak, że dnia następnego spotkają się u notariusza, a w dniu 6 czerwca 2011 r. zawarły umowę notarialną, zgodnie z którą pozwany i jego żona M. W. nabyli od powoda i jego żony bliżej opisaną nieruchomość o obszarze 10,2945 ha za cenę 160 000 zł. Na poczet ceny zaliczono kwotę 2 000 zł zapłaconą przed podpisaniem aktu notarialnego, a kwotę 158 000 zł nabywcy zobowiązali się zapłacić w terminie tygodniowym z kredytu bankowego i w tym zakresie poddali się egzekucji, zgodnie z art. 777 § 1 pkt 4 k.p.c. W dniu 10 czerwca 2011 r. pozwany dokonał przelewu kwoty 158 000 zł na rachunek bankowy żony powoda.

W dniu 6 czerwca 2011 r. pozwany złożył przed notariuszem oświadczenie, że zobowiązuje się do przekazania powodowi kwoty 20 000 zł w terminie do dnia

6 sierpnia 2011 r. W treści oświadczenia nie wskazano przyczyny tego przysporzenia.

Sąd Rejonowy odmówił wiary zeznaniom powoda i jego żony, według których strony ostatecznie ustaliły cenę sprzedaży na kwotę 180 000 zł, a sporna kwota 20 000 zł miała stanowić dopłatę do ceny wskazanej w akcie notarialnym. Podkreślił, że powód nie przedstawił żadnych dowodów na poparcie swoich twierdzeń, a samo oświadczenie złożone przed notariuszem nie może stanowić podstawy powództwa, ponieważ nie wskazano w nim przyczyny przysporzenia. Poza tym oświadczenie to zostało złożone wyłącznie przez pozwanego, natomiast rozporządzenie majątkiem o wartości 20 000 zł należy uznać za czynność przekraczającą zakres zwykłego zarządu. Dla ważności tej czynności zatem była wymagana zgoda współmałżonka, a żona pozwanego zgody takiej nie wyraziła (art. 37 k.r.o.).

Na skutek apelacji powoda, Sąd Okręgowy w K. wyrokiem z dnia 20 grudnia 2013 r. zmienił zaskarżony wyrok i utrzymał w mocy nakaz zapłaty z dnia 25 października 2011 r. Zdaniem Sądu Okręgowego, za niewiarygodne należy uznać twierdzenie pozwanego, że oświadczenie z dnia 6 czerwca 2011 r. miało być zabezpieczeniem interesów powoda, ponieważ w akcie notarialnym pozwany wspólnie z żoną poddali się egzekucji, zgodnie z art. 777 § 1 pkt 4 k.p.c., a poza tym oświadczenie to nie mogło być zabezpieczeniem transakcji o wartości znacznie przekraczającej wskazaną w nim kwotę. Pozwany sporządził oświadczenie, dlatego że cena wskazana w umowie nie mogła być zmieniona ze względu na wysokość udzielonego kredytu, a kwotę 20 000 zł miał zapłacić z dotacji dla młodych rolników. Sąd Okręgowy stwierdził też, że Sąd pierwszej instancji powołał się na przepisy art. 36 § 2 i art. 37 k.r.o. w brzmieniu nieobowiązującym w chwili orzekania.

W dniu 7 marca 2014 r. pozwany T. W. wniósł skargę o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego z dnia 20 grudnia 2013 r. Zarzucił, że zaskarżony wyrok został wydany z naruszeniem przepisów art. 247 k.p.c. przez przeprowadzenie dowodu z przesłuchania stron przeciwko osnowie dokumentu obejmującego treść czynności prawnej, i art. 158 k.c. przez przyjęcie, że *essentialia negotii* umowy sprzedaży nieruchomości mogą być

częściowo ukształtowane poza treścią aktu notarialnego, obejmującego umowę przenoszącą własność tej nieruchomości.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W pierwszej kolejności rozważenia wymaga kwestia dopuszczalności skargi wniesionej przez pozwanego. Podejmując ten problem, trzeba przypomnieć, że skarga o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku przysługuje tylko wtedy, gdy przez wydanie zaskarżonego orzeczenia stronie została wyrządzona szkoda (art. 424¹ § 1 k.p.c.). Istnienie szkody jest zatem jedną z przesłanek dopuszczalności skargi. Z art. 424¹ § 1 k.p.c. wynika, że ma to być szkoda wyrządzona „przez wydanie” zaskarżonego wyroku, co oznacza, że między wydaniem tego wyroku a szkodą musi zachodzić normalny związek przyczynowy unormowany w art. 361 § 1 k.c. oraz że szkoda musi być - w stosunku do tego wyroku - poniesiona później.

Ze względu na to, że istnienie szkody jest przesłanką dopuszczalności skargi, do jej wymagań konstrukcyjnych - zgodnie z art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c. - należy m.in. uprawdopodobnienie wyrządzenia szkody, spowodowanej przez wydanie wyroku, którego skarga dotyczy. Spełnienie tego wymagania polega na złożeniu przez skarżącego oświadczenia, że szkoda wystąpiła – ze wskazaniem jej rodzaju i rozmiaru – oraz uwiarygodnieniu tego oświadczenia, co nastąpi wtedy, gdy twierdzenie zostanie uzasadnione na tyle, że będzie można uznać je za prawdziwe (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05, OSNC 2006, nr 1, poz. 16 i z dnia 18 stycznia 2006 r., III CNP 22/05, OSNC 2006, nr 6, poz. 111).

Nie jest spełnieniem omawianego wymagania odwołanie się do szkody, która jeszcze nie wystąpiła, przesłanką dopuszczalności skargi o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku jest bowiem istnienie szkody w chwili wnoszenia skargi, a nie możliwość wystąpienia szkody w przyszłości. Szkodą majątkową w rozumieniu przepisów o skardze jest rzeczywisty, a nie tylko hipotetyczny uszczerbek w majątku skarżącego, w związku z czym nie stanowi jeszcze szkody samo powołanie się na pasywa w majątku wynikające z tytułu egzekucyjnego, jakim jest zaskarżony wyrok (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia

6 sierpnia 2008 r., II BP 68/07, OSNP 2010, nr 1-2, poz. 6 oraz postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 11 sierpnia 2005 r., III CNP 4/05, z dnia 27 października 2005 r., V CNP 28/05, nie publ., z dnia 11 stycznia 2006 r., II CNP 13/05, OSNC 2006, nr 6, poz. 110 i z dnia 16 października 2012 r., IV CNP 46/12, nie publ.).

Skarżący, dla spełnienia wymagania określonego w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c., przytoczył, że „...wydanie zaskarżonego orzeczenia spowodowało wyrządzenie szkody polegającej na „przekształceniu” wierzycelności niezaskarżalnej w wymagalne roszczenie pieniężne mogące być przymusowo egzekwowane od pozwanego...”. Powołał się przy tym na dowody z dokumentów w postaci aktu notarialnego z dnia 6 czerwca 2011 r., oświadczenia z dnia 5 czerwca 2011 r., nakazu zapłaty Sądu Rejonowego w B. z dnia 25 października 2011 r. oraz wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 20 grudnia 2013 r.

Przytoczone twierdzenia wskazują jedynie na możliwość powstania szkody w przyszłości. Szkodą majątkową w rozumieniu art. 424¹ § 1 k.p.c. jest natomiast uszczerbek w majątku poszkodowanego, który ma charakter rzeczywisty, nie hipotetyczny, spodziewany lub „odłożony” w czasie (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10 grudnia 2010 r., III CNP 48/10, Izba Cywilna 2011, nr 10, s. 51).

Konkludując trzeba stwierdzić, że nie została spełniona przesłanka przewidziana w art. 424⁵ § 1 pkt 4 k.p.c., wobec czego skarga podlega odrzuceniu jako niedopuszczalna.

Z tych względów Sąd Najwyższy na podstawie art. 424⁸ § 1 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.